

Vrijheid voor Julian Assange!

Ludo De Brabander, woordvoerder Vrede vzw

De lijdensweg van Julian Assange duurt nu al meer dan 11 jaar. In juni van dit jaar verwierp het Britse hooggerechtshof alle acht gronden van Assanges beroep tegen zijn uitlevering aan de Verenigde Staten waar hem mogelijks een levenslange gevangenisstraf wacht. De verantwoordelijke rechter, Jonathan Swift, bouwde een carrière op als advocaat voor diverse regeringsinstellingen en ministeries, waaronder Binnenlandse Zaken en Defensie. Dat een dergelijke rechter het lot van Assange kan bepalen is slechts een van de vele illustraties dat zijn zaak geen eerlijke behandeling krijgt en dat hij een politiek gevangene is die als voorbeeld moet dienen om andere klokkenluiders af te schrikken.

Julian Assange moet boeten omdat hij het vieze gezicht van oorlog en macht heeft ontbloot. Hij hielp mee bewijzen te openbaren over wanpraktijken en oorlogsmisdaden in Irak en Afghanistan, over foltering en het jarenlang vastzetten van onschuldigen in Guantanamo of over spionagepraktijken van VS-inlichtingendiensten tegen de Verenigde Naties en verschillende wereldleiders.

De ironie wil nu dat het machtigste spionageland ter wereld de uitlevering wil van Julian Assange op grond van een spionagewet uit 1917. Het gaat om een gevaarlijk precedent, want het is de eerste keer dat de wet wordt bovengehaald om een journalistieke praktijk te sanctioneren. Journalisten krijgen het signaal dat het verkrijgen en publiceren van geclassificeerde documenten zware strafrechtelijke consequenties kan hebben. De zaak Assange overstijgt zo het individuele geval. Zijn vervolging staat meteen ook model voor een tijdperk waar de vrije meningsuiting en de vrije pers wereldwijd onder druk komen te staan.

Het werd dan ook hoog tijd dat vijf belangrijke nieuwsorganisaties uit de VS, het VK en de EU eind vorig jaar een [gezamenlijke open brief](#) schreven met de vraag om de aanklacht tegen Assange in te trekken. Logisch. Het is immers de job van een journalist in een democratie om waakhond te zijn van de politieke macht en het publiek te informeren als die zich bezondigt aan wanpraktijken.

Maar media en politici doen veel te weinig om het op te nemen voor Assange. Zowel uit eigen als publiek belang zouden ze nochtans systematisch campagne moeten voeren tegen deze en andere duidelijke aanvallen op de persvrijheid. Het is hun rol om de publieke opinie wakker te schudden zodat machthebbers ertoe worden aangezet om de vrijheden van de rechtstaat te respecteren.

De enkele maanden geleden overleden klokkenluider Daniel Ellsberg, die zelf blootstond aan vervolging omwille van zijn onthullingen van de oorlogspolitiek en misdaden van de VS in Vietnam (de 'Pentagon-papers'), waarschuwde terecht dat als Assange uitgeleverd en veroordeeld wordt elke journalist waar ook ter wereld aan de VS kan worden uitgeleverd voor het openbaren van geclassificeerde informatie.

Zoals een rapporteur van het parlement van de Raad van Europa een paar maanden geleden stelde: Julian Assange heeft in de VS machtige vijanden tegen zich in het harnas gejaagd.

Julian Assange wacht nu op het verdict van zijn laatste binnenlandse beroepsmogelijkheid bij het hooggerechtshof. Als hij daadwerkelijk wordt uitgeleverd, riskeert hij ernstige mensenrechtenschendingen en een disproportioneel zware straf.

Assange zit al vier jaar vast in de Britse Belmarsh gevangenis zonder dat het überhaupt tot een proces kwam. Daarvoor bracht hij jaren door op de ambassade van Ecuador om als politiek vluchteling te ontsnappen aan vervolging. Zijn mentale en fysieke gezondheid zijn erdoor op achteruitgegaan.

Op 3 mei 2023 gaf President Biden een verklaring uit naar aanleiding van de internationale dag van de persvrijheid waarin hij zei: *“Zoals vastgelegd in het Eerste Amendement van onze Grondwet, zal het Congres geen wet aannemen ‘die de vrijheid van meningsuiting of van drukpers beperkt’. Dat komt omdat een vrije pers een pijler van de democratie is. Het stelt onze regering en samenleving in staat om zelfkritisch en zelfcorrigerend te zijn. De pers onderwijst, belicht, stelt bloot en onthult. Ze is de bewaker van de waarheid.”*

Biden besluit met: *“Vandaag - en elke dag - moeten we ons allemaal achter journalisten over de hele wereld scharen. We moeten ons allemaal uitspreken tegen degenen die hen het zwijgen willen opleggen. En we moeten allemaal een vrije pers blijven steunen die essentieel is voor onze democratie en democratieën overal ter wereld.”*

Elk afzonderlijk woord van de VS-president is van toepassing op de zaak Assange. Maar zijn woorden staan in totale contradictie met zijn eigen praktijk. Biden weigert vooralsnog om de aanklacht tegen Assange te laten vallen en om dus zijn zelfverklaarde principes toe te passen.

Mensenrechtenactivisten, kritische journalisten, politici,... moeten de VS-regering oproepen om de daad bij het woord te voegen en alle aanklachten tegen Assange te laten vallen. De Britse regering moet Assange onmiddellijk vrijlaten, zodat hij zich eindelijk terug bij vrienden en familie kan voegen. Van de Belgische regering, pers en parlementsleden verwachten we dat ze dergelijke pogingen om de persvrijheid te beknotten zonder onderscheid luid en duidelijk aanklagen, niet ergens terloops, maar met hardnekkige overtuiging. Zo hoort het en zo verwachten we dat van een rechtstaat.